

RESOLUCIÓ

Ús de l'espai públic

DRET A UNA CONVIVÈNCIA PACÍFICA
CIUTAT HABITABLE I SOSTENIBLE

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 7 de març de 2024, el ciutadà, en nom i representació de la plataforma veïnal zona Charlot, va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava el següent:

- Des de fa més de 10 anys que a la plaça de Joan Riera, s'està fent un ús incívic de l'espai públic així com del mobiliari urbà. Aquests fets, es produeixen amb més intensitat als xamfrans dels carrers de Pare Rodes i de Casals i Cuberó, amb Font d'en Canyelles (Districte de Nou Barris).
- Exposava que en aquestes zones i de manera recurrent, es trafica amb substàncies estupefaents, es consumeix alcohol i es produeixen actes violents, entre altres. També l'ocupació d'un edifici a la plaça de Joan Riera (carrer d'Almagro), incrementa aquests comportaments i la inseguretat de la zona.
- Aquestes conductes han suposat que aquests espais estiguin monopolitzats per les persones que fan aquestes activitats en detriment del veïnat.
- En data 29 d'agost de 2023, va presentar una instància al Districte de Nou Barris exposant els fets anteriorment descrits.

Actuacions fetes

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, la Sindicatura la va admetre a tràmit i va iniciar la instrucció de l'expedient.

Es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de Nou Barris** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada. El dia 15 de març de 2024 es va sol·licitar a aquest òrgan municipal la informació necessària per estudiar la queixa.

Rebuda la informació municipal, es van estudiar els fets i la legislació aplicable amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 8 d'octubre de 2025, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les actuacions municipals al respecte de la situació exposada pel ciutadà.

CONSIDERACIONS

1. Retard en la informació

L'Ajuntament ha trigat gairebé **dinou mesos** a facilitar a la Sindicatura de Greuges de Barcelona la informació que es va sol·licitar per resoldre la queixa. Aquest termini supera amb escreix el que pot considerar-se un temps raonable, d'acord amb els principis d'eficiència i bona administració amb què han de regir-se els serveis municipals. Així mateix, **incompleix el deure de col·laboració** establert per l'article 3.7 de la normativa reguladora de la institució de la Sindicatura de Greuges de Barcelona (aprovada per la Comissió de Govern en sessió del 19 de gener de 2005).

D'acord amb aquests fets, **es recorda al Districte de Nou Barris l'obligació de col·laborar amb aquesta Sindicatura** per tal que pugui dur a terme adequadament la seva tasca de supervisió dels serveis municipals i alhora vetllar pels drets de la ciutadania, així com el fet que aquesta Sindicatura està legalment habilitada per fer públics els departaments o organismes que obstaculitzin l'exercici de les seves funcions en l'informe anual que presenta al Consell Municipal.

2. Coneixement del Districte dels fets exposats.

El Districte informa que té coneixement dels actes incívics des de fa anys, tant des de Guardia Urbans (GUB) com des del Servei de Suport a les Comunitats de veïns i espai públic (SSCVP) a Verdum (febrer de 2017). A més, el districte és coneixedor de la situació per part dels agents del territori (entitats, equipaments...) i per part del veïnat que han manifestat en diverses ocasions les seves preocupacions i el seu neguit per les dinàmiques i conflictes incívics que alteren la convivència als entorns de la plaça de Joan Riera.

Segons un informe de GUB del 26 de març de 2024, el 112 van registrar noranta incidents a la plaça de Joan Riera en el darrer anys. La majoria per molèsties i consums en l'espai públic.

Pel que fa a l'edifici situat al carrer Almagro, conegut com a bloc ocupat 15-O, informen que va ser adquirit el 28 de setembre de 2023, per l'empresa Almagro Development SL, amb l'objectiu de dur a terme la seva rehabilitació i posterior gestió comercial.

L'empresa va iniciar un procés de negociació amb els ocupants per tal d'aconseguir l'alliberament voluntari dels immobles. Tot i que els residents van acceptar abandonar l'edifici, una part significativa s'hi va negar, fet que va portar a l'empresa a iniciar accions legals per la via penal. Algunes de les persones que van marxar, van ocupar altres espais als voltants de la plaça de Joan Riera, generant noves situacions d'ocupació. Paral·lelament, els residents restants van començar a rebre notificacions de denúncia per part del nou propietari, fet que ha provocat tensions i conflictes interns dins la comunitat.

3. Actuacions fetes pels serveis municipals en aquesta espai.

Amb referència a aquesta qüestió el Districte exposa que al llarg de l'any 2024 es van fer quatre sessions de treball conjunt amb els agents del territori per a analitzar la situació i elaborar propostes conjuntes d'intervenció a l'espai públic per millorar la convivència als entorns de la plaça.

La GUB va establir diversos dispositius de seguretat, amb accions conjuntes amb Mossos d'Esquadra per evitar festes no autoritzades als baixos de l'edifici ocupat

(novembre de 2021), així com per controlar consums i les molèsties a la via pública. També es van fer inspeccions als locals que subministraven begudes alcohòliques per les festes de l'edifici ocupat.

La GUB ha mantingut la vigilància la vigilància diària de la plaça de Joan Riera, amb actuacions contra l'incivisme, els consums i les infraccions de les Ordenances, identificant i denunciant a les persones infractores.

Per la seva banda, l'SSCVEP, ha fet una intervenció continuada a la zona, des de la plaça de Joan Riera fins a la placeta de Charlot -pel carrer Font d'en Canyelles-, amb presència diària en diverses franges horàries (de 9 a 14 h., de 14 a 20 h. i de 19 a 1 h.).

A més, en col·laboració amb el Casal de barri, s'han impulsat activitats infantils i comunitàries per recuperar l'ús veïnal de l'espai i revertir dinàmiques negatives, com tallers infantils i jocs de taula a la placeta de Charlot, amb una participació creixent.

L'SCCVEP també ha assistit a les taules de seguretat i prevenció, ha mantingut contacte amb la referent del Pla de Barris de Verdum, i, a més, ha facilitat el contacte entre el representant de la plataforma veïnal i la gestora de projectes de Verdum **per dissenyar intervencions de millora de la convivència.**

Pel que fa a la coordinació amb altres serveis municipals per garantir una gestió adequada d'aquest espai informen que la situació es gestiona de manera conjunta entre la GUB, el Cos de Mossos d'Esquadra, el Casal de barri, el dinamitzador comercial del Districte, i altres serveis com el Pla de Barris de Verdum.

4. Comunicació del Districte amb el ciutadà i amb el veïnat de la zona.

En aquest punt, el Districte informa que sí es va donar resposta a la instància presentada el 29 d'agost de 2023. D'aquesta instància es van derivar dues fitxes IRIS (sistema de gestió d'incidències, reclamacions i suggeriments).

A la primera, referent a les molèsties a l'espai públic, hi va donar resposta la GUB. Se li va comunicar que es mantindria la vigilància de la plaça de Joan Riera i entorns, i que per qualsevol problema que requerís d'intervenció policial immediata tenia a la seva disposició el telèfon 112. Quant a la regulació de l'ús de la plaça es recordava la

conveniència de fer activitats consensuades i programades, i es convidava al ciutadà a reunir-se amb l'Associació de veïns i veïnes de Verdum per canalitzar la petició a la Regidoria del Districte. També s'informava de l'existència dels processos participatius per fer aportacions de millora.

Quant a la segona, relativa a l'ús del mobiliari urbà de la plaça, el departament d'obres i manteniment del Districte va informar que la GUB està fent seguiment de la utilització d'aquest mobiliari i que, a partir de les conclusions que s'extreguin i de ser necessari, es farà l'actuació que correspongui.

Per altra banda, el Districte comunica que de totes aquestes actuacions s'ha informat puntualment tant a la plataforma veïnal com a l'Associació de veïns i veïnes de Verdum. A més des de juliol de 2024, el ciutadà promotor de la queixa, en tant que és el representant de la plataforma veïnal, té contacte directe amb la gestora de projectes de Verdum i, des de juliol de 2025, també amb la referent del Pla de Barris, pel disseny del pròxim projecte.

5. Situació actual i futura reordenació de la plaça de Joan Riera.

Pel que fa a aquest tema s'informa que s'han dut a terme intervencions policials amb presència de GUB, Mossos d'Esquadra i Policia Nacional. També es mantenen els dispositius de seguretat a la zona, amb identificacions i sancions a les persones infractores i s'efectuen inspeccions als locals que subministren begudes a les festes no autoritzades de l'edifici ocupat.

Respecte a la futura reordenació de la plaça informen que està en fase de disseny un projecte vinculat al Pla de Barris de Verdum, què inclou intervencions per millorar la convivència a la plaça de Joan Riera, la placeta de Charlot i el carrer de Font d'en Canyelles.

6. El dret a la ciutat, una responsabilitat compartida.

En opinió d'aquesta Sindicatura, i tenint en compte les consideracions fins ara exposades, el consistori, en col·laboració de les entitats del barri, està fent una intensa intervenció tant per impulsar dinàmiques positives de l'ús de l'espai com per reforçar la seguretat de la zona. A més, es manté un diàleg continuat i de treball conjunt amb les persones

representants del veïnat amb l'objectiu de compartir estratègies per resoldre les dificultats i conscienciar dels drets i deures que comporta la vida en societat.

No volem passar per alt que, de manera recurrent, la ciutadania s'adreça a la Sindicatura de Greuges manifestant tant el seu malestar per l'ús indegut i intensiu de l'espai públic com per la seva discrepància amb la gestió municipal al respecte.

En aquest punt convé fer una reflexió: si bé és cert que a les ciutats hem de disposar d'espais d'esbarjo i socialització, no ho és menys que **determinades dinàmiques d'ús de l'espai públic poden confrontar els interessos de la ciutadania**. Es tracta doncs, de fer possible, en allò que es pugui, la conciliació entre el dret a gaudir de l'espai públic amb el dret a una convivència pacífica i amb el dret al descans i és a l'Administració a qui correspon esmerçar els seus esforços per fer compatibles aquests drets.

Al respecte d'aquesta qüestió, volem fer referència a la modificació de l'Ordenança de mesures per fomentar i garantir la convivència ciutadana a l'espai públic de Barcelona, actualment en la fase final de tramitació. L'any 2024, la Sindicatura de Greuges de Barcelona va publicar un **informe monogràfic**¹, que examinava l'ordenança vigent i la seva aplicació, i traslladava diverses propostes d'actuació al consistori amb l'objectiu d'orientar i fer propostes constructives a la modificació de l'ordenança.

Pel que fa les actuacions preventives, a l'informe s'apuntava que **l'aplicació de la norma s'havia de complementar amb un treball socioeducatiu, intensificant la presència d'agents cívics i educadors en determinats moments i espais concrets de la ciutat on conflueixen determinades dinàmiques**, a fi d'introduir metodologies pedagògiques que ajudessin a corresponsabilitzar sobre els usos de l'espai públic donant a conèixer els drets i els deures a les persones usuàries.

Quant a la diversitat d'usos de l'espai públic, s'apostava per compatibilitzar els diferents usos i dinàmiques que es donen als diferents espais de la ciutat, per garantir la convivència, els drets humans de proximitat i el dret a la ciutat.

¹ https://www.sindicaturabarcelona.cat/wp-content/uploads/20241024_Informe-Ordenanca-Convivencia.pdf

No podem obviar que si a l'ús intensiu de determinats espais s'hi afegeixen actituds incíviques, molt probablement tindrem una font de conflictes que pot desestabilitzar la convivència veïnal. Com ja indicàvem a l'informe esmentat **la convivència veïnal es pot considerar com un bé jurídic a protegir** que pot ser complementat amb altres béns jurídics, com el dret a l'espai públic.

En aquest sentit i en l'àmbit local, la Carta de ciutadania - Carta de drets i deures de Barcelona reconeix el dret de les persones a trobar-hi les condicions socials, econòmiques, polítiques, culturals, ambientals i d'accessibilitat universal per viure-hi dignament (article 4).

Per la seva banda, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat estableix que **les autoritats municipals han de garantir una relació harmoniosa entre l'hàbitat, els serveis públics, els equipaments, els espais verds i les estructures destinades als usos col·lectius** (art. XVIII i XIX).

Aquesta carta, a més, apel·la a la importància del dret a la ciutat com a expressió de la garantia dels drets humans a escala local. Aquest dret també està reconegut a la Resolució 71/256, de 23 de desembre de 2016, de les Nacions Unides, que recull la Declaració de Quito sobre ciutats i assentaments humans sostenibles per a tothom, coneguda com la Nova Agenda Urbana.

El dret a la ciutat té una naturalesa complexa, perquè inclou una gran amalgama de drets humans reconeguts internacionalment, que en l'àmbit local es concreten en la vida quotidiana de les persones. El fet de constituir un "dret a tenir drets" a la ciutat provoca que la normativa que el materialitza es trobi en lleis diferents.

En conseqüència, el dret a la ciutat implica entendre-la no només des del marc geogràfic i d'ordenació del territori, sinó com a espai col·lectiu on les administracions han de garantir els **drets humans de proximitat**.

Arribats a aquest punt, és oportú destacar que **el dret a la ciutat és inviable sense la complicitat de totes les persones que compartim aquest espai**. Cal considerar l'espai públic com un bé comú i un espai polivalent de socialització en el qual s'han d'harmonitzar les activitats econòmiques i de lleure amb l'ús quotidià per part de la ciutadania. Convertir l'espai públic en un entorn de convivència pacífic és fonamental i,

per això, cal avançar cap a unes pràctiques que tinguin per objectiu el **foment de la corresponsabilitat**, el civisme i l'educació als carrers de la nostra ciutat.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Un cop considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **el Districte de Nou Barris està implementant mesures per reconduir la situació descrita pel ciutadà.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Advertir al Districte de Nou Barris** de l'obligació de col·laborar amb aquesta Sindicatura per tal que pugui desenvolupar adequadament la seva tasca de supervisió dels serveis municipals.
- **Recomanar al Districte de Nou Barris** que perseveri en la implementació de mesures destinades a garantir la convivència pacífica a l'espai públic i el dret a la ciutat.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.

Aquesta resolució s'emmarca dins el compromís de l'Ajuntament de Barcelona amb els **objectius de desenvolupament sostenible (ODS)**, d'acord amb la mesura de govern sobre l'Estratègia d'impuls de l'Agenda 2030. Concretament, es relaciona amb l'objectiu **11.3 "Urbanització inclusiva i sostenible, així com la capacitat de planificar i gestionar de manera participativa, integrada i sostenible"**.